

Áfyon ihracatı hakkında Türkiye ve Yugoslavya Hükümetleri arasında imzalanan itilâfnamenin tasdikına dair kanun

(Resmî Gazete ile neşir ve ilâm : 8/VI/1933 - Sayı : 2422)

No.
2254

Kabul tarihi
31 - V - 1933

BİRİNCİ MADDE — Türkiye Cümhuriyeti ile Yugoslavya Hükümeti salâhiyettar murahhasları arasında 14 nisan 1933 tarihinde Ankarada imzalanmış olan afyon ihracı itilâfnamesi kabul ve tasdik edilmiştir.

İKİNCİ MADDE — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

ÜÇÜNCÜ MADDE — Bu kanunun hükümlerini İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

5 haziran 1933

AFYON İHRACATINA MÜTEALLİK TÜRKİYE - YUGOSLAVYA İTİLÂFNAMESİ

Bir taraftan Türkiye,

Diğer taraftan Yugoslavya.

Afyon meselesinin beynelmîl nizam altına alınması üzerine, afyonlu maddeler imaline mahsus ham maddenin başlıca satıcısı olan kendi memleketlerinde de mütekabilen afyon istihsal ve ihracatının işbu beynelmîl nizama intibakı lüzumunu nazarı itibare alarak,

Bu sahadaki samimî teşriki mesailerinin, memleketlerinin karşılıklı meşru menfaatlerini vikaye etmekle beraber, uyuşturucu maddeler suiistimaline karşı beynelmîl hareketi kolaylaştırmağa müsait olacağı kanaatle,

Bu hususta bir itilâf aktine karar vermişler ve bu maksatla murahhasları olmak üzere,

Türkiye Reisiçümhuru Hazretleri:

İktisat vekili, Burdur mebusu Mustafa Şeref Beyefendiyi,

Haşmetlû Yugoslavya Kıralı Hazretleri:

Yugoslavya maslahatgüzarı vekili Milan Yovanovitch cenaplarını tayin cylemişlerdir:

Müşarileyhim salâhiyetnamelerini yekdiğerine tevdi edip bunları usulüne muvafık ve muteber bulduktan sonra aşağıdaki hükümleri kararlaştırmışlardır:

I — İhracat teşkilâtı

Madde — 1

Yüksek Âkit taraflardan her biri kendi topraklarında ham afyon ihraç etmek inhisarı hakkına malik bir müessese vücede getirmeği taahhüt eder.

İşbu itilâfnamede, bu müesseseler mütekabilen (Türk müessesesi ve Yugoslavya müessesesi, birlikte olursa Millî müesseseler) diye zikredilecektir.

Madde — 2

İşbu millî müesseseler memlekette mevcut afyonu ele geçirebilecek ve bu itilâfnamenin istihdaf eylediği teslimatı salâhiyetle yapabilecek bir şekilde teşkil edilecektir. Bu müesseselerin faaliyeti salâhiyettar Devlet makamâtı tarafından murakabe edilecektir.

Madde — 3

Her ham afyon mahsulile beraber salâhiyettar murakabe makamâtı tarafından ıstar olunacak bir ihracat vesikası bulunmalıdır.

Gümrük muamelâtına mubaşeret etmek için gümrük idareleri mezkûr vesikanın ibrazını talep edeceklerdir.

II — Satış bürosu

Madde — 4

Millî müesseseler, memaliki cenebiyede ham afyon teklif ve satışlarının kâffesini, nam ve hesaplama yapacak müşterek bir teşkilât vücade getireceklerdir.

İşbu itilâfnamenin hilâfını terviğ eden sarih ahkâmı müstesna millî müesseseler müşterek teşekkülün emri olmadıkça harice ne doğrudan doğruya bir ham afyon satışı yapabilecekler, ne de afyon irsalâtında bulunabileceklerdir.

Bu müşterek teşekkül « Afyon merkez bürosu» tesmiye olunacaktır.

Afyon merkez bürosunun idare merkezi İstanbulda olacaktır.

Madde — 5

Merkez bürosu Türk müessesesinin iki ve Yugoslavya müessesesinin bir murahhas azasından mürekkep bir komite tarafından idare edilecektir. İşbu komitenin emrinde işlerin hüsnü idaresine mukatazi teknisiyenler bulunacaktır.

Heyeti idare azalarından her birinin bir muavini olacaktır. Bu muavinler (nizamnamenin heyeti idare azalarına bahşettiği salâhiyeti) ancak, muavini oldukları heyeti idare azasının gaybubetinde haiz olacaklardır.

Madde — 6

Merkez bürosunun masarifi verilecek tahsisatlarla bilitilâf tesbit ve iki millî müessese tarafından merkez bürosuna temin edilecektir.

Tahsisatların yüzde yetmiş dördü Türk müessesesine ve yüzde yirmi altısı Yugoslav müessesesine isabet etmek üzere, millî müesseseler tarafından üçer aylık taksitlerle temin olunacaktır. İşbu nisbetlere tekabül eden mebalîğ, ait olduğu üç aylık devre başlamazdan evvel bilitilâf seçilecek bir bankaya tevdi olunacaktır.

Madde — 7

Merkez bürosunun teşkilâtına ve bu teşkilâtın işlemesine mütedaîr ahkâm, millî müesseseler aralarında anlaşarak tanzim edecekleri nizamname ile tesbit edilecektir.

Merkez bürosunun nizamnamesi Cümhuriyet kanunlarına tevfikân tescil edilecektir.

III - Afyon hisseleri

Madde — 8

İşbu itilâfnamenin hilâfını terviğ eden sarih ahkâm müstesna, gerek Türk, gerekse Yugoslav mües-

sesesi tarafından ve merkez bürosunun emriyle alıya yapılacak her afyon teslimatında, her iki millî müessesenin afyonunu satan, merkez bürosu ad ve itibar olunacaktır.

Millî müesseseler Merkez bürosu tarafından yapılan afyon arzlarında, umum afyon miktarının yüzde 77.5 şî Türk ve yüzde 22.5 şî de Yugoslav müessesesine isabet etmek üzere hissei iştrakleri olacaktır. Merkez bürosu her üç ayda bir işbu devreye tahsis edilen müşterek miktarı satışa çıkaracaktır. Merkez bürosu kararlaştırılan üç aylık müddet zarfında her iki müessesenin de hisselerini elden çıkarmağa çalışacaktır. Gerek Türk müessesesi gerek Yugoslav müessesesi tarafından yapılan her teslimattan elde edilen hasılat, Merkez bürosu tarafından yüzde 74 ü Türk ve yüzde 26 sı Yugoslav müessesesinin olmak üzere bilâ teahhur ve bilâ tevkifat iki millî müessese arasında taksim edilecektir. İşbu bu mebalîğin havalesi bilâtilâf tayin olunacak şerait dahilinde ve intihap olumacak bir banka marifetile Merkez bürosu tarafından temin edilecektir.

Yukarıdaki ham afyon hissei musibeleri üçer aylık devrelerin nihayetinde işbu itilâfname ile tesbit edilen satış hasılatının tevezzü nisbetine bilfiil tekabül etmediği takdirde, Yüksek Âkit taraflar işbu hissei musibeler nisbetini tashih etmek hakkını haiz olacaklardır.

Madde — 9

Millî müesseseler ellerinde mevcut afyon miktarına ve nevi nümunelerine müteallik bileümle malûmatı Merkez bürosuna vermek mecburiyetindedirler.

Merkez bürosu her üç aylık devre zarfında satabileceği miktarları evvelden tesbit ve her lâhza emrine amade bulundurmaları iktiza eden iki tarafa ait afyon miktarları rakamlarını millî müesseselere bildirecektir.

Millî müesseseler, böylece tesbit edilen ve Merkez bürosunun emri üzerine teslim etmeleri lâzımgelen üçer aylık afyon hisselerini hazır bulundurmamak mecburiyetindedirler.

Afyon mübayaa talepleri üçer aylık müşterek yekûnu tecavüz ederse, bu talep fazlası, evvelki madde mucibince millî müesseseler beyninde taksim edilecektir.

İki millî müesseseden biri merkez bürosu tarafından verilen siparişleri yerine getiremeyecek bir vaziyette ise hissesine tekabül eden kısım merkez bürosu tarafından diğer müesseseye devrolunacak ve bu takdirde siparişi kendi hissesine ilâveten ıera etmiş olan müessese mütemmim teslimatının mukabil kıymetini bilâ tevkifat tahsil edecektir.

Afyon teslimatında iki millî müesseseden birinin ihmali neticesi olarak her hangi bir zarar ve ziyau tahaddüs ederse, hesapatın rüyeti anında bu zarar ve ziyau muhasıran suçlu millî müesseseye tahmil olunacaktır.

Madde — 10

Bu itilâfname, iki millî müesseseden birinin hissesi tamamen satıldığı halde, diğerininiki kısmen veya tamamen satılmamış olduğu bir zamanda hitam bulursa, hissesi satılmayan bu millî müessese, diğer müesseseye işbu itilâfnamenin 8 inci maddesi hükümlerine tevfikan satılan hissesine tekabül eden kısmını vermeğe mecburdur.

Yukardaki taahhüdü teyiden Âkit taraflardan her biri, bu itilâfname ahkâmı dairesinde emtinanın tasfiyesine bir teminat olarak, diğer tarafın hissesi bedelinden katettiği mebalîğ için, bu itilâfnamenin feshi tarihinde bir banka kefaleti vermeği taahhüt eder.

Madde — 11

Merkez bürosu, Yüksek Âkit tarafların müstahsillerini kâfi derecede tatmin edecek fiatleri temin hususunda bir itilâf tesbit edilecek bir siyaset takip edecektir.

Madde — 12

Merkez bürosu, Yüksek Âkit tarafların tasvibi kaydi ihtiyatisile, afyon arz ve taleplerinin tar-

zimi ve ham afyon fiatlerinin istikrarını temin sadedinde, afyon istihsal eden diğer memleketlerin mümasil teşkilâtı veyahut afyon mubayaacları teşkilâtı ile itilâflar aktedebilecektir. Bu itilâfnamenin müddetini müteaviz bir şümulü olan mukaveleler Yüksek Âkit tarafları taahhüt altına alamaz.

IV -- İçilecek afyon

Madde — 13

Milli müesseseler içilecek afyon hususunda serbestilerini muhafaza ederler. Bununla beraber afyon istimalinin memnu olmadığı memleketlerdeki satışlarını bu memleketlerin şeraiti kanuniyesine tevfikana iera etmeği taahhüt ederler.

V — Afyonlu maddeler

Madde — 14

Yüksek Âkit taraflar afyonlu maddeler ihracını aneak, ithalâtçı memleketlerin şeraiti kanuniyesine tevfikana iera etmeği taahhüt ederler. Bu maddelerin kaçakçılığını men ve ihracatını murakabe etmek için müessir tedabir ittihaz edeceklerdir.

VI — Umumî hükümler

Madde — 15

Yüksek Âkit taraflar, bu itilâfname ahkâmına muhalif olarak iera edilen ham afyon ve afyonlu maddeler ihracatının kâffesini kaçakçılık addederler. Yüksek Âkit taraflar bu kabül ceraini takip edebilmek üzere kanunlarında lâzımgelen tadilâtı iera etmeği taahhüt ederler. Yüksek Âkit taraflar bileümle ham afyon ve afyonlu maddeler kaçakçılığı vekayisine dair zabıtları teati edeceklerdir.

Kezalik ham afyon ve afyonlu maddeler ticaretine müteallik bilûmum kavanin, nizamat ve kararların metinlerini de teati edeceklerdir.

Madde — 16

Yüksek Âkit taraflar beynelmilel sahada afyon meselesinin nizam altına alınmasında samimiyetle teşriki mesai edeceklerdir. Kezalik müstakbel afyon istihsali ve afyonlu maddeler imali hususunda takip olunacak siyaseti de takarrür ettireceklerdir.

Madde — 17

Bu itilâfnamenin tefsir ve tatbikına müteallik itilâflar hakem usulile halledilecektir.

Madde — 18

Bu itilâfname tasdik edilecektir. Tasdiknamelerin teatisinden bir ay sonra mevki meriyete geçecektir. Bir sene müddetle muteber ve Yüksek Âkitlerden biri tarafından feshedilmedikçe zimnen teedit suretile temdit edilmiş olacaktır. Feshi halinde bu itilâfname, feshini tebliğ eden ihbardan üç ay sonra hitam bulacaktır.

Yukarıda vazolunan ahkâmı tasdik etmek üzere murahhaslar bu itilâfnameyi imzalamışlar ve

mühürlerle mühürlenmişlerdir.

Ankarada 14 nisan 1932 bin dokuz yüz otuz ikide iki nüsha olarak tanzim edilmiştir.

<i>Cümhuriyet Reisliğine yazılan tezkerenin tarih ve numarası</i>	:	4 - VI - 1933 ve 1/591						
<i>Bu kanunun neşir ve ilânının Başvekilliğe bildirildiğine dair Cümhuriyet Reisliğinden gelen tezkerenin tarih ve numarası</i>	:	5 - VI - 1933 ve 4/563						
<i>Bu kanunun müzakerelerini gösteren zabıtların cilt ve sayfa numaraları</i>	:	<table><thead><tr><th><i>Cilt</i></th><th><i>Sayfa</i></th></tr></thead><tbody><tr><td>14</td><td>26</td></tr><tr><td>15</td><td>447,471:472,489:491</td></tr></tbody></table>	<i>Cilt</i>	<i>Sayfa</i>	14	26	15	447,471:472,489:491
<i>Cilt</i>	<i>Sayfa</i>							
14	26							
15	447,471:472,489:491							